

Ordforklaringer til novellene

Roy Jacobsen: «Sjakkspillet» [Handlingen foregår i Oslo omkring 1965]

- 157: sjakkspillet: [šachová hra] (?)
157: Akabakken: Akebakke (bakke til kjelke-aking) ved Grefsenkollen, en ås nordøst i Oslo
157: kjenner'n: «kjenner ham» (oslodialekt)
158: badstua: badstue – egentlig «sauna». Her: Selskapslokale ved Grefsenkollen i Oslo.
158: gå fiskebein: gå med skiene skrått ut til siden i oppoverbakke
158: lyder: høres
158: borettslaget: her: et område med boligblokker
158: «dødssving nr. 1»: farlig sving i akebakken
158: slakt: dødt dyr, slaktet dyr
158: bli med a: bli med da (oslodialekt)
158: ligna'n: lignet ham (oslodialekt)
159: utsikten: høyt sted der man kan se langt utover
159: desto: enda
159: tre kvarter: 45 minutter
159: kneik: liten bakke
159: treklynga: gruppe med trær
159: snødrevet: blåsende snø
159: stabber: går tungt
159: vindfall: stort tre som er blåst ned av vinden
160: kompisene: vennene
160: peste: pustet tungt, stønnet
160: skia: skiene (oslodialekt)
161: Grefsenkollen: Stor bygning (restaurant) på toppen av en ås (Grefsenkollen) nord i Oslo
161: sandkassene: her: kasser med sand til å strø på is på veien
161: nå ser vi tel: nå må vi skynde oss (oslodialekt)
161: fonna: haug med snø
161: skjæret: lyset
161: fakler: brennende trestaver som lyser opp
161: bjerkebålet: brennede bjørkeved på peisen
161: hovmesteren: servitøren, kelneren
161: røyk: sigaretter
162: muttern: mor
162: grine: gråte
162: jug: løgn
163: få bank: bli slått
163: matos: lukt av mat
163: haspa: metallstang som holder vindu oppe
163: beksømstøvla: skiskoene
163: skuffeseksjon: kommode, benk med skuffer
163: panelbeslått dør: tredør, dør med trebord på
163: anorakk: vindjakke med hette, til bruk ved tur- og skigåing
163: bakse: gå tungt
164: faen: «fanden», «djevelen» - banneord, kraftuttrykk

Ingvild Rishøi: «Alt som slutter på arie»

- 91: arie: solosang i opera eller oratorium. Også siste del av noen (fremmed)ord.
- 93: utskrevet: her: sendt hjem fra sykehuset
- 93: allmenntilstand: normalttilstand, vanlig følelse i kroppen uten sykdom
- 93: fossa iliaca: (med.) nederst i magehulen
- 93: blindtarm: (med.) «appendix vermiformis», et tynt vedheng eller en pose på tykktarmen, med naturlige bakterier. Kan bli betent, og må da opereres bort.
- 93: pussansamlinger: samling av materie, dvs. væske pga. betennelse
- 93: bekkenet: hoftebeina, nederst i overkroppen
- 93: livmor: indre organ hos kvinner der fosteret utvikler seg
- 93: ovarier: (hos kvinner): eggstokker, organ der eggcellene utvikles
- 93: infertilitet: ufruktbarhet, at man ikke kan få egne barn
- 93: arrvev: sammenvokst vev i kroppen etter sår
- 93: pas.: pasienten
- 95: blei, utafør, snakka, åssen, osv.: Rishøi velger former i bokmål som er «radikale» eller «folkelige». Altså istedenfor konservative former som «ble», «utenfor», «snakket», «hvordan», etc.
- 95: barbeint: med nakne føtter, uten sko
- 96: stålampa: høy lampe som står på gulvet
- 96: tapre: sterke, utholdende
- 97: herbariet: samling av pressede planter
- 97: ekle: ubehagelige
- 98: trillebåra: liten vogn med ett hjul og to håndtak, til bruk i hage eller på byggeplass
- 98: sprederen: mekanisme til bruk ved vanning av plen, blomster etc.
- 99: skolesekk: pose til å bære skolebøkene i (på ryggen)
- 99: pulten: skrivebordet
- 99: hekken: rekke med busker i kanten av hage
- 99: syriner: hagebusk med blomster
- 99: greiene: sakene
- 99: vindusviskerne: stenger av metall og gummi som fjerner vann fra bilvindu
- 100: sjette: sjette klasse i skolen
- 100: plankegulv: gulv av massive trebord